

Hősi erőfeszítéssel végzik munkájukat a szegedkörnyéki parasztgimnáziumok diákjai és tanárai

Öt parasztgimnázium működik
Szeged környékén

(Szeged, november 23.) Beszámoltunk róla, hogy november közepén Sándorfalván megnyílt egy parasztgimnázium. A parasztgimnáziumok jelentőségét sokan nem tudják eléggé értékelni ma, amikor a városokban igen szép munkát fejt már ki a dolgozók gimnáziuma. Sajnos azonban ezekből az iskolákból a parasztság legnagyobb részét kimaradt, mert természetüknél fogva ezek az iskolák mind a városokban létesültek. Márpedig bármilyen nagy is volt a tanulási vágy a paraszt fiúkban és parasztemberekben, mégsem tudtak a sokszor 15–20 vagy még ennél is több kilométerre lévő dolgozók gimnáziumába bejárni. Így hát a Magyar Népi Művelődési Intézet kezdeményezésére érvényesítették azt a régi jólbevált elvet, hogy ha a hegy nem megy Mohammedhez, akkor Mohammed megy a hegyhez. Így születtek meg azután a falusi parasztgimnáziumok.

Szeged környékén jelenleg öt parasztgimnázium működik, egyelőre csak egy-egy osztállyal, a hatodik pedig Algyőn most áll szervezés alatt. Az iskolákba fiúk és lányok együtt járnak, de a fiúk körében ügyelnek nagyobb az érdeklődés, mert mindegyik iskolának jóval több fiúhallgatója van. Részben 24 tanulóval, Sándorfalván 27 tanulóval a II. osztályt nyitották meg, Várostantán pedig az V. osztályt 9 tanulóval. Klárafalva és Ferencszállás tanulni vágyó parasztjai számára Ferencszálláson nyitották meg a II. osztályt 23 tanuló számára. A parasztgimnáziumba 16–40 évig vesznek fel hallgatókat, jelenleg azonban legtöbbször a 20–25 évesek közül kerülnek ki.

A szegedkörnyéki parasztgimnáziumok anyaiskolája, vagyis vizsgáztató és felügyeleti hatósága a szegedi Klauzál Gábor-gimnázium. A gimnázium lelkes fiatal igazgatója: Gallé László maga is szívügyének tekinti ezt a kérdést és minden héten legalább egyszer ellátogat valamelyik falusi gimnáziumba, az úgynevezett partikulába. Ilyen alkalmakkor azután ő maga is tart egy-két órát, irányítást, útmutatást ad a kinti nevelőknek és elbeszélget a hallgatósággal. Áldozatos, fáradtságos munka ez, különösen a most következő téli időkben, mert bizony még az utiköltséget sem térítik meg számára. Mégis csak úgy ömlik belőle a lelkesedés, amikor a parasztfiúk nagy tanulási kedvéről beszél.

Hatalmas érdeklődés mutatkozott meg az első perctől kezdve a falusiak körében az iskola iránt — mondja. — Szinte csodálatos volt az a művelődési készség, sőt egyenesen kulturáltság, amellyel bennünket fogadtak. Jólesett látni, hogy végre nem a papírról, a bizonyítványról tanulnak, hanem valóban magáért a tudásért. Akadtak is közöttük olyanok, akik kijelentették, hogy nekik nem is kell a bizonyítvány, ők csak szeretnének minél többet tanulni és hallani, mert eddig erre nem volt alkalmuk. A tanulóknak csak 20–25 százaléka akar a parasztgimnázium elvégzése után is továbbtanulni, hogy falujában orvos, jegyző vagy hasonló lehessen, a többiek odahaza szeretnének maradni továbbra is.

Elmondja a továbbiakban Gallé igazgató, hogy ez a nagy tanulási vágy azért is dicséretre méltó, mert bizony nagy nehézségekkel kell megküzdeniök az itt tanuló diákoknak. Ezeknek a legényeknek, lányoknak legnagyobb részénél ugyanis egész napját nehéz mező-

gazdasági, vagy ipari munkával tölti és esténként eldurvult, kisebesedett kézzel kell kezébe fognia a tollat, ceruzát. A dologidőben ezért csak egy-két órát tartanak számukra és inkább a téli kevesebb munkák idején töltnek 4–6 órát az iskolában. Ezenkívül a legmótosabb körülmények között végzik munkájukat. A környékbeli parasztgimnáziumok közül csak Ferencszálláson van villany. Várostantán még egyelőre lámpa sincs. Táblát is legtöbb helyen valami festett deszkalap helyettesíti. Fűtésre egyelőre szinte gondolni sem mernek tüzelőhiány miatt. Gallé igazgató és a Népi Művelődési Intézet szegedi megbízottja: dr. Kalmár László egyetemi tanár fáradhatatlanul végzik a gyűjtés és szervezés munkáját, hogy legalább valamivel könnyebbé tegyék az iskolák helyzetét.

Nem kevésbé könnyebb azonban a parasztgimnáziumban tanító tanárok helyzete sem. Az egyes partikulák megszervezői legtöbbször a falu tanítói kara közül kerül ki, de a városi anyaiskolából is szükség van tanárra. Mindkettőnek egyaránt nehéz feladat jut. A kintlakó tanítók is egész napi tanítás után este fáradtan fognak ismét munkába, fűtetlen, hideg teremben. A városból kijáró tanárok is, napi munkájuk után ülnek vonatra vagy a jobb

időben gyalogszerrel közelítik meg az iskolákat. Mindezt semmi külön díjazás nem jár, csupán a 3 forint 60 filléres órabért kapják meg. Egyelőre még ezt sem utalták azonban ki számukra, az utiköltséget pedig még csak meg sem íérték nekik. Mégis végzik ezt az áldozatos feladatot és mint valamikor a garabonciás diákok járták a falvakat, hogy a nemzet igazi napszámosaiként műveltséget vigyenek a falu népének.

Szeretnénk, ha a város társadalma és a szegedi művelődési egyesületek megértene ennek a nagyjelentőségű munkának fontosságát. Az egész társadalom segítő támogatására van szükség, hogy erkölcsi és anyagi téren egyaránt hozzájáruljanak ezeknek a parasztgimnáziumoknak további fenntartásához. „Csak az a méltó haza, amely a népét” — mondja az erre vonatkozó kiáltvány. A hazát — s vele a világot — csak az újítja meg, ami a népet megújítja. A magyar szegényparasztság forradalom nélkül juthatott egy forradalmi vívmányhoz: a szabad földhöz. Szellemi szabadsághoz csak a maga forradalmi lelkeletével juthat el. Mindezek szem előtt tartásával segítjük ezeket a fiatal parasztszereplőket további munkájukban.

(Lőkös)

Ma d.e. fél 11 órakor **MATINÉ** a Belvárosi Moziban

a Szegedi Nemzeti Színház 20 művészenek fellépésével. — Operaáriák — Versek — Operettrészletek. — Helyárak 1–4 forint a Mórty Zsigmond Népi Kollégium javára.

Hamis vád miatt letartóztatták a vádló tanukat, a vádlottat felmentették

(Szeged, november 23.) Nemeth Lajos szentesi alezredes a napkor befejezése után hazatért Szentesre. Ott tanúk jelentkeztek, kiknek a rendőrség ezt a tényt feltűnően súlyos vállomása alapján Nemeth Lajos letartóztatták. Nemeth egy év óta előzetes letartóztatásban várta, hogy ügyét letargyalják. A vádirat szerint az oroszországi aknamezőkre orosz polgári lakosságot hajtott, partizánvadászatot tartott, sajátkezűleg agyonlőtt partizánokat, elfogott orosz nőt labánál fogva akasztott fel sajátkezüleg és piszkavai nyesegette a lábát, házakat gyújtott a lakosságra, az orosz lakosság jószágát jogtalanul elvitte, elvitte és a legénységgel kegyetlenül bánt.

Egy év alatt ötször tűzte ki a fő tárgyalást dr. Tóth László tanácsvezető, a letartóztatás alapjait szolgáló tanuvallomást tevők azonban egyszerűen sem jelentek meg. Szombaton aztan előállították őket.

A fő tárgyaláson az előállított tanúk Szepesi Ferenc és Bátor István viszárvonták a rendőrség előtt tett súlyosan terhelő vallomásaikat azzal az indoklással, hogy presszó háfása alatt irtak alá a jegyzőkönyvet és ettől való féltükben nem jelentek meg eddig a fő tárgyaláson.

A népbírák, de különösen a Kommunista Párt népbírája felháborodottan vont a felelősségre Szepesi Ferencet eljárásáért, mert az ő vallomása alapján új a vádlott ártatlanul

egy esztendeje. Dr. Bile Ferenc népbíró indítványozta a tanu azonnali letartóztatását és a fennforogni látó hamis vád büntette miatt az iratok áttételét az államügyészhez.

Hasonló jelenet játszódott a Bátor István tanukihallgatása során is. A népbíró Bátor letartóztatását is indítványozta. Indítványozta továbbá a fő tárgyalás folyamán hasonlóképpen vallomást tett Blár József, Török János és Kunfi Horváth ellen is hamis vád büntette miatt eljárás megindítása végett az iratoknak az államügyészhez való áttételét.

A népbírók elrendelte Bátor István letartóztatását, aki erőnek tett vallomást a rendőrség s az iratokat a hamis vád büntette miatt az államügyészhez teszi át.

A vádlottat természetesen felmentették, a népbírók büntetéseket nem nyújtottak ki, a háborús büntetést pedig bizonyítékok hiányában.

Bibó professzor előadása az MKP szabadparlamentjén

(Szeged, november 23.) A Magyar Kommunista Párt értekezési csoportjának rendezésében a Szabadparlament előadassorozatában dr. Bibó István egyetemi tanár pénteken este 6 órai kezdettel „Demokrácia és önkormányzat” címen tartott előadást a part Kálvin-téri székházát zsúfolásig megtöltő hallgatóság előtt. Dr. Sztojai László elvtárs törvényszéki elnök nyitotta meg az előadást.

Dr. Bibó István előadásában kiemelt a demokrácia kettős értelmezése. Foglalkozott a magyar demokrácia nehézségeivel. Megállapította, hogy nálunk a demokrácia késtelenített életforma. Rámutatott, hogy közigazgatásunkat gyökerébe kell megreformálni, mert a régi kereteknek személyszervi cseréje még nem demokrácia.

A nagy tetszéssel fogadott előadás után hívós hozzászólások voltak a késő esti órákig, melyekre dr. Bibó István válaszolt.

ÉRTEKES?

ÉRZÉKENY?

KÉNYES?

TÖRÉKENY?

Küldje repülőgépen!

Filléres áruszállítási díjtételek

a

MASZOVLET

légijáratain.

Felvilágosítás

Budapest: V., Dorottya-u. 9.

Telefon: 386-183.

Szegeden

FODOR ÜDÖN és TSA

Feketesas-u. 17. Telefon: 755.

Szerkesztőségünk köszönete és javaslata villanyűztyben

Örömmel vette tudomásul a város lakossága, hogy a Központi Gáz és Villamossági Rt.-vel sikerült a városnak megállapodnia a város éjszakai kivilágítását illetően. Ezen a téren nincs is oaj a bejárásban. Így például szerkesztőségünk igen naíus azért a figyelemért, amiben részesül. Jókai-utca Szeged egyik legrövidebb utcája és a három utca villanylámpához, a mely kivilágítja, még egy ivlampát is beállítottak. Ezzel szemben a Klebelsberg-térő a Tisza Lajos-körúton az a Szentharomság-utcai szociáldemokrata székházig a tavalyi villanyműzériákra emlékeztető éjszakai sötétség borul. Ezután mondunk köszönetet a szerkesztőségünknek, mely szerelt Jupiter-lámpákat, de úgy véljük, a köz nagyobb hasznát venne ennek. Illetve helyette beállítandó két egyszerű villanylámpának például, a fent említett szakaszon, hogy a Szentharomság-utcai lakók is láthatóak nélkül és a tavaly óta felfűzött teli kabátjukban érjenek haza estenként.

Vasárnap délután 3 órakor kezdődik az MNDSz drágaság elleni nagygyűlése

(Szeged, november 22.) Az electros demokrácia követelménye, hogy a felelős kormányzat állandó összeköttetésben legyen a nemzettesttel és erettségűn közvetlenül problémáiról, kívánságairól és elképzeléseiről.

Az MNDSz szegedi csoportja a demokráciának és személyenként minden hazatasszonvznak rész szolgálatot vasárnap délutáni gyűlésevel a drágaság ellen.

Az MNDSz gyűlésére Budapestről elvonabeli gazdasági szakértő előadót kap, aki majd ramutat a drágulás okozataira és felsorolja a lehetőségeket, melyekkel az indokolatlan drágaságot lehet küzdöni. A gyűlésen mindenki felszólalhat és előtarhatja észrevételeit. Ertesülé-ünk szerint az elhangzott észrevételeköt és előterjesztésekből a vasárnapi nagygyűlés a kormányhoz beadványt intéz és ezzel is megakarja könnyíteni kormányzatunk küzdelemét az árdragítók ellen.

Az MNDSz drágaság elleni nagygyűlése vasárnap délután 3 órai kezdettel a városhaza közgyűlési termében lesz.

Kereskedők figyelem!

Megkezdődött

a **Mikulás és karácsonyi vásár**

Megrendeléseket szaloncukorra is felvesz nagyban és kicsinyben

KOVÁCS IMRE

cukorkanagykereskedő, Tisza Lajos körút 48. — Telefon: 2-45.

A Munkás Kulturszövetség rendezésében Dolgozók Gyermekszínháza, a „Tisza” dísztermében.

Vasárnap, december 1-én délután 3 órakor Káldor bácsi mikulási ajándéka a jó gyermekeknek:

Janika álma

Meseoperett, sok mókával, énekkel és tánccal.

Irtá: Perényi Kálmán, zene: Schiller Tamás, rendezte: Káldor Jenő a Nemzeti Színház tagja.

Jegyek elővételben a Délmagyarország és a Népszava kiadóhivatalaiban kaphatók.